

## Megújult állami alapadatok

**Gósz Zoltán**

Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala

### **ÖSSZEFOGLALÁS**

*A 16 évvel a korábbi földmérési törvény után 2012 májusában került elfogadásra A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény, melynek merőben új szemléletével létrehozott állami adatok adatbázisa a világon bárhol a nemzeti téradat-infrastruktúra alapja lehet. Az előadás a megújult állami alapadatok adatbázisait ismerteti.*

### **BEVEZETÉS**

Hosszas szakmai, minisztériumi tárcaközi egyeztetéseket, vitákat, számos pro és kontra módosítást követően 2012. március 13-án került benyújtásra az Országgyűlés elé a T/6352 számú törvényjavaslat A földmérési és térképészeti tevékenységről. A törvény általános vitája 2012. március 27-én kezdődött a vezérszónoki felszólalással. A napirendi pont előadója Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjeként **V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár** volt. Államtitkár úr maga is földmérő – jelenleg is a Strabag cég személyi állományában van, mint kizűző geodéta –, 1984-ben végzett az Erdészeti és Faipari Egyetem Földmérési és Földrendezői Főiskolai Karán, Székesfehérváron.

### **AZ ÚJ FÖLDMÉRÉSI TÖRVÉNY MEGALKOTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE**

Az Államtitkár úr expozéjában kiemelte, hogy a törvény alapvető ágazati jogszabályként kívánja meghatározni a földmérési és térképészeti szakterületet érintő állami feladatokat, az állami alapadatbázisok rendszerét, összhangban az elmúlt két évtizedben bekövetkezett informatikai, szakmatechnológiai és technikai fejlődéssel.

Az eddig hatályos 1996. évi LXXVI törvény már nem volt képes a tér-adatinfrastruktúrák műszaki és jogi következményeit követni. Informatikai szempontból teljesen elavult, hiszen még a papír alapú térképek korában készült.

Szükséges volt a törvény szövegét azért is újra gondolni, mert az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra kialakításáról szóló irányelvekkel összhangban lévő, létrehozandó nemzeti téradat-infrastruktúra kötelező alapja az állami térképi adatbázis lesz.

**A törvény lényeges újdonsága, hogy megteremti a nemzetközi szakmai irányzatokhoz is igazodó háromdimenziós egységes ingatlan-nyilvántartás jogszabályi alapjait.** Manapság, amikor elsősorban a városi területeken jelentősen megnőtt az egymást átfedő, keresztező építmények száma fokozott igény merült föl ezen építmények egyértelmű térbeli azonosítására, tulajdonosaik elkülönítésére, ingatlan-nyilvántartásba vételére és a hozzájuk kapcsolódó jogok megjelenítésére. Erre a korábbi kétdimenziós ingatlan-nyilvántartás nem volt képes. A háromdimenziós ingatlan-nyilvántartás megjelenő elemei lesznek tehát az eddig mostohán kezelt földalatti és felszín feletti objektumok és a hozzájuk kapcsolódó valamennyi – eddig csak a kétdimenziós nyilvántartás részét képező – ismeret adatbázis. Ilyen objektumok a felüljárók, hidak, alagutak, mélygarázsok, közművek és az összes további földalatti és felszín feletti létesítmény, ami nem szerepelt eddig a kétdimenziós ingatlan-nyilvántartásban. Szerepeltetésük után az újonnan ábrázolásra kerülő objektumok azonnal a gazdasági élet aktív résztvevői lesznek, lehetőség nyílik további jogok feljegyzésére, pl. adás-vételre, bérletre, jelzálog bejegyzésre. Ugyanakkor a közhitelesség miatt az érdeklődők végre valós információkhoz juthatnak ezen objektumok esetében is. A törvény végrehajtása érdekében szükséges az Ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI törvény módosítása is.

**A jogszabály a korábbi sajátos célú földmérési tevékenységnek nevezett fogalmat kettébontja ingatlan-nyilvántartási és egyéb célú földmérési tevékenységre. Az előbbi fogalom a korábbi sajátos célú földmérési tevékenységet fedi le, míg az utóbbi az ezen a körön kívül eső földmérési tevékenység eddig törvény által nem szabályozott alapjait fekteti le.**

A törvény meghatározza az állami alapfeladatokat, az állami alapadatok előállításának és szolgáltatásának módozatait, az állami adatbázisok körét, a földmérési és térképészeti tevékenység végzésnek lényeges előírásait.

A törvény alapján a földmérési és térképészeti tevékenység ágazati irányítását a vidékfejlesztési miniszter és a honvédelmi miniszter a lefektetett hatásköri megosztás szerint látja el, az állami alapfeladatok összehangolt végzéséért együttesen felelősek.

**A törvény nagy előrelépést jelent a téradat-infrastruktúrák szabályozásában, alkalmazásuk, hatékonyságuk növelésében, egy jobb szolgáltató állam kiépítésében. Az ingatlantulajdonhoz kapcsolódó digitális térképi és egyéb adatszolgáltatás ma már prioritás, és ehhez a hazai jogrend tekintetében új szabályozási környezet szükséges.**

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvényt a 2012. évi CXXXII törvény módosította. A „kétlevelű agrár salátatörvény” 27. §-a rendelkezik A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény hatálybalépésének új dátumairól. Eszerint a törvényhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek 2013. január 01-től, illetve 2014. január 01-től lépnek életbe. A módosítás oka az volt, hogy végrehajtási rendeletek közül néhány elkészítése időben elhúzódott.

## **AZ ÁLLAMI ALAPADAT FOGALMA**

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló **korábbi, 1996. évi LXXVI. törvény 5.§. (1) bekezdése szerint** „Az állami alapmunkák során keletkezett adatokat és az elkészített térképeket – az állami földmérési alaptérkép tekintetében a 10. § (1) bekezdésében foglaltak szerint – azok vizsgálatát, minősítését és állami átvételét követően földmérési és térképészeti **állami alapadat**ként kell kezelni.” A (2) bekezdés szerint: „A sajátos célú földmérési és térképészeti tevékenység során keletkezett adatok és térképek állami átvételi vizsgálat alapján kapott minőségi tanúsítást követően válhatnak állami alapadattá.” Míg a (3) bekezdés alapján: „Az állami alapadatokat, valamint az e törvény végrehajtási jogszabályában megállapított hivatalos földrajzi neveket az állami alapmunkák és alapfeladatok végzése és ellátása során, illetve a sajátos célokat szolgáló földmérési és térképészeti munkák végzése során - a munka jellegétől függően - fel kell használni.”

**A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló új, 2012. évi XLVI. törvény I. Fejezetének értelmező rendelkezései szerint az állami alapadat:** az „állami földmérési és térképészeti alapmunkák, valamint ingatlan-nyilvántartási és egyéb célú földmérési és térképészeti tevékenység során keletkezett, e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott minőségi követelményeknek megfelelő, államilag átvett földmérési és térképi adat, valamint ezek sokszorosított, kinyomtatott változata; továbbá bármelyik állami térképnek és térképi adatbázisnak vagy részletének sokszorosított vagy kinyomtatott példánya.” A két idézett jogszabályi meghatározás nagy hasonlóságot mutat. Azonban, ha az új törvényi szabályozás elemeit tovább boncoljuk mégis jelentős különbségeket veszünk észre.

## **AZ ÁLLAMI ALAPADATOK ADATBÁZISAI**

Új földmérési törvényünk 2.§-a szerint az állami alapadatok előállítása földmérési és térképészeti állami alapfeladatnak minősül. (Így volt ez a régi törvényben is a jelzős szerkezet kivételével.)

Teljesen új eleme a törvénynek azonban az **adatbázis szemlélet**. Az állami alapadatok adatbázisai a következők:

- az államhatár adatbázisa (a vonatkozó nemzetközi szerződésekben foglalt eljárásokat követően → állami alapadat),
- az alapponthálózati pontok adatbázisa (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),
- az állami földmérési alaptérképi adatbázis (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),
- az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),
- az állami topográfiai térképi adatbázisok (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),
- az állami távérzékelési adatbázisok (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),

- a honvédelmi célú térképi adatbázisok (állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően → állami alapadat),
- a Földrajzinév-tár adatbázis és
- az archív analóg és digitális térképi adatok adatbázisai.

Az állami alapadatbázis további részei az állami alapadatok előállításánál keletkezett valamennyi mérési, számítási és távérzékelési adat, földmérési munkarész, továbbá az objektumok helyzetét leíró adat. Az állami alapadatbázis részévé válhat az egyéb célú földmérési és térképészeti tevékenység során keletkezett valamennyi adat és térképi adatbázis az állami vizsgálatot, minősítést és átvételt követően.

Hasonlóan a korábbi földmérési törvényben foglaltakhoz – az adatbázisok nyilvánvaló kivételével –, az állami alapadatokat, adatbázisokat országos adattárban, térképtárban, űrfelvétel- és légifilmtárban, illetve helyi adat- és térképtárakban kell tárolni. Az ingatlan-nyilvántartási, földmérési, térképészeti és földügyi tevékenység végzése során előállított állami alapadatok és adatbázisok kezelését a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv országos illetékességgel látja el. Az illetékességi területére vonatkozó állami alapadatokat és adatbázisokat az ingatlanügyi hatóság kezeli. A honvédelemért felelős miniszter felelősségi körébe tartozó földmérési és térképészeti tevékenység végzése során előállított állami alapadatokat és adatbázisokat a honvédelem térképészeti támogatásáért felelős szerv kezeli.

A térképészeti tevékenységért felelős miniszter a felelősségi körébe tartozó állami alapadatok szolgáltatását a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv, valamint az ingatlanügyi hatóság útján látja el. Az állami alapadatok közhiteles adatbázisaiba a honvédelmi célú állami alapadatok kivételével bárki betekinthez. Új elem, hogy a Nemzeti Kataszteri Program keretében előállított állami térképi adatbázisokból az e program megvalósítására létrehozott szervezet (NKP NKft.) is szolgáltathat adatokat. A honvédelmi célú állami alapadat felhasználást a honvédelmi miniszter szabályozza. Az állami alapadatok adatbázisaiból szolgáltatott adatokért díjat kell fizetni. Az állam az ország térképellátását az állami alapadatok, térképi adatbázisok készítésével, fenntartásával, korszerűsítésével, tárolásával és szolgáltatásával biztosítja.

Az államhatár adatbázis tartalmazza:

- az államhatár láthatóságának biztosítására, a határvonal megjelölésére és a határjelek karbantartására vonatkozó nemzetközi szerződéseket,
- a nemzetközi szerződések alapján készített határokmányokat (az államhatár szöveges leírását, térképeit és koordináta-jegyzékét),
- az érintett szomszédos államokkal együttesen készített határjegyzőkönyveket és
- az államhatár vonalának határpontjait és határjeleit és azok koordináta-jegyzékét.

Az államhatár adatbázis adatait a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv tárolja, kezeli és szolgáltatja.

Az alapponthálózati pontok adatbázisát alkotják:

- az Egységes Országos Vízzintes Alapponthálózat (EOVA) I–IV. rendű pontjai,
- az Egységes Országos Magassági Alapponthálózat (EOMA) I–III. rendű pontjai,
- a Bendefy-féle magassági hálózat I–III. rendű alappontjai,
- az állam által fenntartott aktív GNSS (Global Navigation Satellite Systems) hálózat hazai állomásai,
- a Magyar GPS Geodinamikai Alaphálózat pontjai (MGGA),
- az Országos GPS Hálózat pontjai (OGPSH),
- a katonai GPS hálózat pontjai (KGPSH),
- az Integrált Geodéziai Alapponthálózat (INGA) pontjai és
- a katonai tájékozási hálózat pontjai (OP-k).

Alapponthálózati pontok az Országos Gravimetriai Hálózat pontjai is, de azok létesítése nem minősül állami alpmunkának és pontjainak karbantartása, helyszínelése, valamint pótlása a bányászati ügyekért felelős miniszter feladata.

Az állami földmérési alaptérképi adatbázis jogszabályban előírt tartalommal vonatkoztatási és vetületi rendszerben meghatározott adatok és a hozzájuk tartozó attribútumok alapján létrehozott számítógépen kezelhető adatbázis.

Az állami földmérési alaptérképi adatbázis **állami alapadatként** tartalmazza:

- a település azonosítóját,
- a település közigazgatási- és fekvéshatárait,
- a földrészletek határvonalát és helyrajzi számát,
- **önálló ingatlanak nem minősülő földfelszíni, valamint egyes földfelszín feletti, illetve alatti építményeket és egyéb létesítményeket, továbbá azok meghatározott tartozékait és azonosítóit,**
- **az egyéb önálló ingatlanok alaprajzait, geometriai jellemzőit, helyrajzi számát és egyedi azonosítóját,**
- az alrészletek határvonalát, jelét és megnevezését,
- a dűlőnevet, utcanevet és házszámot,
- a pincék bejáratait,
- a művelési ágakat és azok betűjelét,
- **a minőségi osztályokat és azok megjelölését,**
- **a földminősítési mintatereket,**
- **az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 16. § e)–f) pontjában meghatározott jogokat**
  - e) → *telki szolgalmi jog,*
  - f) → *állandó jellegű földmérési jelek, földminősítési mintaterek, valamint villamos berendezések elhelyezését biztosító használati jog, továbbá vezetékjog, vízvezetési és bányaszolgalmi jog, valamint törvény rendelkezésén alapuló közérdekű szolgalmak és használati jogok és*
- **a polgári törvénykönyvről szóló törvény szerinti földhasználati joggal érintett területeket.**

**Látható, hogy az új földmérési törvény – igazodva a XXI. század jogos szakmai, társadalmi, gazdasági elvárásaihoz – teljesen megújította és ezáltal jelentősen kiterjesztette az állami alapadatok körét (melyeket a felsorolásban vastagon szedtem).**

Az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis tartalma:

- az ingatlan-nyilvántartás átalakítását követően az újfelméréssel készített vagy felújított földmérési alaptérképi adatbázis, mint az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis,
- az ingatlan-nyilvántartás átalakításáig a Nemzeti Kataszteri Program keretében készült, digitálisan átalakított térképek, mint az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis,
- egyéb önálló ingatlanok esetén az Inyvtv.-ben előírt alaprajzok, illetve azok digitális változatai.

Az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis az egységes ingatlan-nyilvántartás geometriai alapja, mely kötelező alapul szolgál az adatbázis változását eredményező állami alapadat tartalmat érintő földmérési tevékenységhez, közigazgatási, bírósági vagy más hatósági eljáráshoz.

A háromdimenziós állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis: az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis tartalmán kívül az objektumok térbeli elhelyezkedését is tartalmazza, így különösen a felüljárókat, hidakat, aluljárókat, alagutakat, aluljáróban lévő üzleteket, mélygarázsokat és az egyes közműlétesítményeket is. Úgy kell kialakítani, hogy az alkalmas legyen a térbeli objektumokhoz tartozó elkülönülő jogok ingatlan-nyilvántartásban történő egyértelmű azonosítására és bejegyezhetőségére és egymáshoz való viszonyuk kifejezésére.

**Az állami alapadatok adatbázisai az ellenkező bizonyításáig hitelesen tanúsítják a rögzített adattartalom fennállását. Az állami alapadatokat és adatbázisokat az állami alapmunkák és alapfeladatok végzése és ellátása, az ingatlan-nyilvántartási célú munkák végrehajtása, valamint az egyéb célú földmérési és térképészeti tevékenység során kötelezően kell használni. Hatósági eljárásban csak az adatbázisokat kezelő szervek által szolgáltatott állami alapadatok használhatók fel.**

Az állami topográfiai térképi adatbázisok tartalma:

- az ország egész területéről nagy (az 1:10 000 és annál nagyobb),
- közepes (az 1:10 000 és 1:100 000 közötti, ideértve az 1:100 000) és
- kis méretarányú (1:100 000 és 1:250 000 közötti, ideértve az 1:250 000) megfelelő adattartalommal és geometriai pontossággal készült térképi adatbázisok, amelyek a földfelszín természetes és mesterséges alakzatainak
- síkrajzi,
- magassági,
- vízrajzi és domborzati elemeit, továbbá
- a névrajzot tartalmazzák a tulajdoni viszonyokra vonatkozó ábrázolás nélkül.

Az állami topográfiai térképi adatbázis aktualizálásához az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis objektumféleségeit kötelező felhasználni, ha azok jellemzői megfelelnek az állami topográfiai térképi adatbázis követelményeinek. Az állami topográfiai térképi adatbázis állami alapadat-tartalma kötelező alapul szolgál a topográfiai adattartalmat igénylő térinformatikai rendszerek térképi adatbázisainak kialakításához.

Az állami távérzékelési adatbázisok tartalma:

- az analóg és digitális légifényképtár, mely az ország területéről készített légifelvételeket tartalmazza,
- a digitális ortofotó-adatbázis, mely az ország területéről készült és az állami alapfeladatokhoz és alpmunkákhoz felhasználható digitális ortofotókból áll,
- a digitális űrfelvétel-adatbázis, mely a műholdak által készített, az adott műhold érzékelőinek megfelelő felbontású, geometriailag helyesbített űrfelvételeiből áll, továbbá
- a földi távérzékelési adatbázis, mely felvételekből állami alapadatok állíthatók elő.

A honvédelmi célú térképi adatbázisok tartalma

Tartalmát és további jellemzőit a honvédelemért felelős miniszter rendeletben határozza meg.

A Földrajzinév-tár adatbázis tartalma

A hivatalos földrajzi nevek megállapításának módját és nyilvántartásának rendszerét a Kormány rendeletben határozza meg.

Az archív analóg és digitális térképi adatok adatbázisainak előállítását a térképészetért és a honvédelemért felelős miniszter rendeletben szabályozza.

## **OKTATÁS, ISMERETÁTADÁS A FÖLDHIVATALI ÉS VÁLLALKOZÓI SZFÉRA FELÉ**

Ahhoz, hogy ezt a rengeteg új ismeretanyagot megértessük, elfogadtathassuk a szakmabeliekkel jelentős szemléletváltásra lesz szükségünk. Ahhoz, hogy mindez zökkenőmentesen végbemenjen, számos oktatást tervezünk szervezni. Első körben – a végrehajtási rendeletek hatálybalépése előtt – a földhivatali dolgozókkal szeretnénk megismertetni az új jogszabályokat, amely során arra fogunk törekedni, hogy az országban egymástól eltérő értelmezések ne alakulhassanak ki. Ezt az alkalmazni kívánt egységes országos földhivatali eljárásrendek is biztosítani fogják. Mindenképpen az a célunk, hogy azonos feltételrendszer mellett történjen az ország bármely pontján egy-egy azonos feladat végrehajtása. Ezzel elérhetjük azt, hogy megszűnik az az eddigi eléggé el nem ítéhető eljárás, hogy a földmérő vállalkozók kvázi az egyes hivataloknak készítik a munkákat és nem pedig a mindenkire egységesen vonatkozó jogszabályok alapján járnak el.

A második körben természetesen a földmérési vállalkozóknak is tervezünk oktatást, amennyiben erre igény lesz. Úgy gondolom, hogy az egységes jogalkalmazás mind a

vállalkozók, mind a hivatalok közös érdeke, ezért érdemes lesz ezeket az oktatásokat látogatni.

## **ZÁRSZÓ**

Úgy gondolom, hogy a XXI. századi magyarországi földmérés alapkövét sikerült A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvénnyel és a végrehajtási rendeleteivel leraknunk. Meggyőződésem, hogy az így létrehozott adatbázisaink továbbra is példaképpül szolgálnak Európán innen és túl csakúgy, mint a mostani ingatlan-nyilvántartási rendszerünk.

## **IRODALOM**

1. A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény
2. A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény

### **A szerző elérési adatai**

Gósz Zoltán  
Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala  
6720 Szeged, Horváth Mihály utca 1/B.  
Tel. +36 62 680 150  
Email: [zoltangosz@csmfhiv.t-online.hu](mailto:zoltangosz@csmfhiv.t-online.hu)  
Honlap: [www.csmfhiv.t-online.hu](http://www.csmfhiv.t-online.hu)